

VERKSAMHET VID CENTRUM FÖR ARBETS- OCH MILJÖMEDICIN 2023

Centrum för arbets- och miljömedicin
REGION STOCKHOLM

Citera gärna Centrum för arbets- och miljömedicins rapporter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

Referera till rapporten enligt:

Verksamheten på Centrum för arbets- och miljömedicin 2023. Stockholm.
Stockholm: Centrum för arbets- och miljömedicin, Region Stockholm; 2024.
Rapport 2024:04.

Centrum för arbets- och miljömedicin

camm.slso@regionstockholm.se

Rapport 2024:04

ISBN 978-91-88361-57-8

Foto: Yanan Li (översta bilden), Mostphotos

Stockholm juni 2024

Rapporten kan laddas ner från camm.regionstockholm.se/rapporter

Innehåll

Inledning	4
Verksamheten i relation till vårt uppdrag från hälso- och sjukvårdsförvaltningen	6
1. Utveckla metoder för epidemiologisk bevakning	6
2. Utveckla och upprätthålla exponeringsdatabaser avseende miljö och arbetsmiljö	6
3. Analysera och rapportera om exponering och hälsoläge i Stockholms län .	8
4. Sammanställa och förmedla ny kunskap om viktiga faktorer för arbetsrelaterad och miljörelaterad hälsa	10
5. Utveckla metoder för folkhälsoarbete	12
6. Stödja, följa upp och utvärdera implementeringsinsatser	13
7. Driva och utveckla webbplattformer och andra stödformer för evidensbaserade insatser för arbets- och miljörelaterad hälsa.....	14
8. Bedriva och utveckla metoder för systematisk kunskapsspridning genom anpassad kommunikation	17
9. Bedriva regelbunden fortbildning inom det arbets- och miljömedicinska området.....	22
10. Ge expertstöd inom folkhälsoområdet till Region Stockholms tjänstemannaorganisation, politiska ledningen samt relevanta samhällsaktörer	22
11. Medverka i kunskapsstyrningen för relevanta programområden	24
12. Medverka i utvecklandet av kunskapsstyrningsstöd exempelvis VISS...	26
13. Bidra med expertkunskap, utveckla metoder och underlag för prioriteringar av folkhälsoarbete och vård	26
14. Vid förfrågan stödja med underlag i den regionala planeringen och i det regionala klimatarbetet. På uppdrag av HSF representera Region Stockholm i regionala och nationella sammanhang.....	26
15. Bedriva patientmottagningar avseende arbets- och miljömedicin och arbets- och miljödermatologi, inklusive rådgivning i patientrelaterade frågor till primärvård och specialistvård	27
16. Stödja hem, skola och förskola avseende insatser för barn med särskilt svår allergi med hjälp av särskilda allergisjuksköterskor	30
17. Ta emot och handleda personal som gör Specialisttjänstgöring eller har kortare placering för utbildning eller praktik.....	31
Forskning, utbildning och utveckling (FoUU)	32
Läkarprogrammet	32
Magisterprogrammet Arbete och hälsa	32
Forskningsoutput.....	32
BAMSE.....	33
Externfinansierade projekt	34
Försäkringsmedicinskt kunskapsteam	36
Bilagor	37

Inledning

Centrum för arbets- och miljömedicin (CAMM) arbetar för en jämlik och förbättrad folkhälsa genom att identifiera, bedöma och förebygga hälsorisker i arbetsmiljön och omgivningsmiljön. Vi arbetar med patientutredningar och kartläggning av risker, kunskapsspridning, undervisning och forskning.

Vi arbetar både individcentrerat och strukturellt för att uppfylla vårt uppdrag. Det individcentrerade arbetet utförs huvudsakligen vid våra tre patientmottagningar och i vår rådgivning till gravida. I det individinriktade arbetet är riskbedömningen av vissa miljö- och yrkesexponeringar centralt, liksom bedömningen av samband mellan exponeringar och besvär/ sjukdom. Att identifiera orsaken till exempelvis en astma eller ett kontakteksem är ofta avgörande för en individs fortsatta yrkesliv eller vardagsliv, beroende på var exponeringen sker. Det ger oss kunskap om var säkerheten brister som vi kan föra tillbaka till berörda arbetsplatser och myndigheter. Det kan gälla redan kända risker som inte beaktats tillräckligt men också exempelvis kemikalier som inte tidigare varit kända för att ge kontaktallergi.

Strukturellt arbetar vi med kunskapsstöd till Regionens och kommunernas miljöarbete och inom regionala och nationella programområden (RPO, NPO). Men vi arbetar också med kunskapsspridning i egen regi, bland annat genom utbildningar, seminarier, rapporter, faktablad och flera välbesökta hemsidor. Vi bedriver som ett tilläggsuppdrag ett omfattande försäkringsmedicinskt kunskapsstöd. Ett fördjupat samarbete finns mellan landets arbets- och miljömedicinska kliniker vad gäller medicinsk studie- och yrkesvägledning samt metodstöd till företagshälsovården.

Stockholmsregionen står inför stora förändringar, både vad det gäller arbete och miljö. Arbetslivet förändras i snabb takt, med ökad digitalisering, hybridarbete och atypiska sysselsättningsformer. Kunskapsutvecklingen inom detta område sker i snabb takt och CAMM tar en aktiv roll i att förbygga de risker förändringarna innebär för arbetsmiljö och hälsa. Stadsmiljön förändras också snabbt i och med förtätningen av staden. Detta ökar vår utsatthet för buller, luftföroreningar och klimatförändringar. Det drabbar inte minst barn som är mer sårbara för olika miljöfaktorer än vuxna.

Vår täta samverkan med Karolinska Institutet är fortsatt central för att vi ska kunna upprätthålla en bred kompetens med tillräcklig spets för regionens behov. Det finns stora synergier i växelverkan mellan att problem identifieras kliniskt, beforskas vid Karolinska Institutet och att den nya kunskapen sedan kan komma till nytta genom CAMM:s kunskapsförmedlande uppdrag. Vår samverkan är avgörande för de utbildningsprogram som bedrivs vid Karolinska Institutet inom det arbets- och miljömedicinska området. Centralt för att upprätthålla en bred kompetens är också

de medel vi får från finansiärer och uppdragsgivare såsom AFA Försäkring, Forte, Vetenskapsrådet, Astma- och Allergiförbundet, Formas och Naturvårdsverket.

I denna verksamhetsberättelse redovisas vår verksamhet i relation till vårt uppdrag från hälso- och sjukvårdsförvaltningen, därefter följer ett avsnitt om verksamheten som är kopplad till forskning, utbildning och utveckling (FoUU).

Verksamheten i relation till vårt uppdrag från hälso- och sjukvårdsförvaltningen

1. Utveckla metoder för epidemiologisk bevakning

1.a Utveckla epidemiologisk bevakning som även inkluderar personer med funktionsnedsättning

Arbetshälsorapporten är en central del av den epidemiologiska bevakningen. Arbete med rapporten som publiceras under 2024 år har pågått under 2023. Rapporten kommer att spridas både via en tryckt publikation och en webbsida.

En sammanställning av nationella rapporter över funktionsnedsattas situation på arbetsmarknaden har gjorts där regional information har inhämtats. Vi planerar att utveckla och sprida kunskap om detta ämne via vår webbsida, Folkhälsoguiden mm. Kunskap om inträde i arbetslivet bland unga med NPF sprids via webbsidan Jobbafrisk-NPF.

2. Utveckla och upprätthålla exponeringsdatabaser avseende miljö och arbetsmiljö

2 a: Utveckla och upprätthålla exponeringsdatabaser avseende miljö och arbetsmiljö

Testdatabasen EKTA är, liksom tidigare, en mycket viktig del av epikutantestverksamheten. Under 2023 har EKTA tekniskt fungerat mer stabilt och genom samarbete med IT-enheten i regionen har det gjorts flera kvalitetsförbättringar. Ett verktyg har skapats för att kunna sammanställa rapporter för resultat av våra epikutantester. Det har gjort att statistik lättare kan tas fram på de ämnen som vi har testat. Det gör det möjligt att följa utvecklingen av testade ämnen över tid i patientgruppen.

2 b: Utveckla och förvalta en gemensam infrastruktur för att hämta information om luftföroreningar, buller och bostadsnära grönska (exposom) tillsammans med Karolinska Institutet (IMM)

Under 2023 bidrog CAMM, i nära samarbete med Institutet för miljömedicin (IMM), till att förbättra infrastrukturen för IMM:s exposom-databas. Detta syftade till att

tillhandahålla en robust ram för bedömning av individuell och befolkningsexponering för olika miljöfaktorer, inklusive luftföroreningar, transportbuller, gröna/blåa områden och temperatur.

Första halvåret fokuserades på att förbereda och finslipa exposom-infrastrukturen. Viktiga aktiviteter inkluderade harmonisering av exponeringsdata, såsom långsiktiga historiska data för transportbuller i Stockholms län samt både lång- och korttidsdata för luftföroreningar, temperatur och grönska. Denna fas innefattade även att detaljerat beskriva datans användbarhet för hälsoriskbedömningar, för att tillgodose olika behov.

Ett framstående inslag under året var lanseringen av en exposom-webbplats, som gjordes under ett seminarium i november och som lockade över 100 deltagare. Seminariet visade potentialen hos den nyligen utvecklade infrastrukturen för att överbrygga miljö- och arbetsmiljöexponeringar med hälsoutfall.

Under årets andra hälft illustrerades den praktiska tillämpningen av databasen genom dess integration i pågående CAMM/IMM-projekt. Dessa inkluderade studier om "Trafikbuller och barns mentala hälsa" och "Miljöhälsa på karta" samt skapandet av en lista över miljöindikatorer för den interaktiva plattformen "Folkhälsokollen".

2 c: Förvalta och utveckla en gemensam infrastruktur för jobbexponeringsmatriser (SWEJEM) tillsammans med Karolinska Institutet (IMM)

På CAMM finns en stark tradition av forskning baserad på så kallade jobbexponeringsmatriser, förkortat JEMar. Det är ett verktyg som möjliggör stora befolkningsbaserade studier utan att exponeringarna behöver mätas direkt. Genom att koppla yrkeskoder från befolkningsregister till yrkeskoder i exponeringsmatriser kan samband mellan sjukdom och olika exponeringar i arbetet upptäckas. Exponeringsinformation från JEMar kan även användas för att följa trender av exponeringsnivåer i den arbetande befolkningen över tid och är ett viktigt verktyg för CAMM:s epidemiologiska bevakning.

Under de senaste åren har vi tillsammans med forskare från IMM vid Karolinska Institutet utvecklat SweJEM, en jobbexponeringsmatris som innehåller uppgifter om de vanligaste exponeringarna i arbetslivet där det finns risk för koppling till ohälsa. I SweJEM finns information om fysisk, fysikalisk, kemisk och psykosocial exponering, samt förekomst av låg sysselsättningskvalitet i olika yrken. SWEJEM har tagits fram som en del i det nationella forskningsprogrammet "Ett hållbart nytt arbetsliv" med finansiering från FORTE. På Karolinska Institutets hemsida har under året lanserats en hemsida, [SweJEM | Karolinska Institutet \(ki.se\)](https://www.ki.se/swejem), där SWEJEM presenteras. Här finns också information om hur forskare kan ansöka om att få använda de ingående

specifika JEMarna. En styrgrupp med ansvariga JEM-utvecklare från IMM och CAMM har bildats som granskar ansökningarna och beslutar om tillgång till JEMarna.

2 d: Förstudie avseende exponeringsdatabas för fysisk belastning

I SweJEM ingår fysisk belastning, vilket bygger på åtta frågor (om till exempel tunga lyft, obekväma arbetsställningar, repetitivt arbete) från SCB:s Arbetsmiljöundersökning som har besvarats av slumpvist utvalda anställda män och kvinnor. Syftet med den här förstudien är att förbereda för en studie där JEMens exponeringsnivåer för ett antal yrkesgrupper jämförs med mätresultat från tekniska mätningar av till exempel arbetspositioner och rörelsehastigheter. Under 2023 har vi inventerat sådana tekniska mätningar i Sverige. En stor databas som inkluderar cirka 60 yrkesgrupper och där mätresultatet är uppdelade efter kön finns på arbets- och miljömedicin Syd, en av Sveriges sex andra arbets- och miljömedicinska kliniker. Vi har fått klartecken för att få medelvärden och standardavvikelse per yrkesgrupp på cirka 40 mätvariabler (till exempel ryggens framåtböjning). Vi har även tillgång till egna data som samlats in med liknande mätmetoder som de som använts av AMM Syd. Dessutom har vi en påbörjad databas med data ifrån internationella artiklar.

2 e: Etablera Miljöhälsokohorten i Region Stockholm

Den nationella miljöhälsoenkäten 2023 som administrerades av Folkhälsomyndigheten (Fohm) i mars-juni renderade 46 000 svar för Stockholms län (38 procent svarsfrekvens). Enkäten besvarades av personer i åldrarna 18–80 år. Data överlämnades till CAMM från Fohm i dec 2023 för vidare bearbetning och förberedelse av Stockholms miljöhälsokohort som kommer att bestå av dessa 46 000 personer. Det fortsatta arbetet med enkäten kommer ske i nära samarbete med IMM på Karolinska Institutet.

3. Analysera och rapportera om exponering och hälsoläge i Stockholms län

3 a: Producera och lansera/sprida arbetshälsorapporten 2023

Produktion av arbetshälsorapporten har pågått under 2023 och spridning planeras till maj 2024.

3 b: Delta i sammanställning och presentation av undersökning om livsvillkor och hälsa för äldre, äldre

Syftet med detta projekt har varit att kartlägga hälsan och boendeförhållanden bland de allra äldsta personerna i Stockholms län. För att göra det har vi tagit ett brett grepp på hälsan där vi utifrån både register och äldre personers egna upplevelser analyserat förekomsten av specifika fysiska hälsotillstånd, olika typer av funktionsnedsättningar, psykisk hälsa, självmord och boendeförhållanden. Projektet har bedrivits i samarbete med CES och CHIS. CAMM:s del i projektet har varit att belysa boendeförhållanden (exponering och besvärsmappering för luftföroreningar och buller; inomhustemperatur och grönområden besöksrapportering).

Resultaten har sammanfattats i rapporten ”Hur mår de allra äldsta i Stockholms län? Hälsa och livsvillkor bland personer som är 85 år och äldre i Stockholms län” som publicerades av CES under 2023.

3 c: Miljöfaktorers och arbetsmiljöfaktorers bidrag till en eller flera av de stora folksjukdomarna

CAMM arbetar med en sammanställning av aktuell kunskap om vilken inverkan arbete och omgivningsmiljö har på några vanliga folksjukdomar: cancer, hjärt-kärlsjukdom, KOL och astma. Större delen av arbetet gjordes under 2023.

3 d: Påbörja arbetet med miljöhälsoenkäten 2023 och miljöhälsorapporten Region Stockholm 2025

Den nationella miljöhälsoenkäten 2023 som administrerades av Folkhälsomyndigheten (Fohm) i mars-juni renderade 46 000 svar för Stockholms län (38 procents svarsfrekvens). Enkäten besvarades av personer i åldrarna 18–80 år. Tiltänkta författare av miljöhälsorapport för Stockholms län deltog vid ett uppstartsmöte våren 2023. Data överlämnades till CAMM från Fohm i dec 2023 och nästa steg blir att leverera beställningar av analyser till författare för vidare arbete med texterna till rapporten (under 2024, publicering 2025).

4. Sammanställa och förmedla ny kunskap om viktiga faktorer för arbetsrelaterad och miljörelaterad hälsa

4 a: Arrangera det arbets- och miljömedicinska vårmötet 2023

CAMM arrangerade Arbets- och miljömedicinskt vårmöte 2023 den 4–5 maj i Stockholm i samverkan med IMM på Karolinska Institutet. Syftet med denna årliga konferens är att skapa ett tillfälle för vidareutbildning, kunskapsutbyte och möten över yrkes- och regiongränser.

Temat för Vårnöte 2023 var ”En jämlik arbets- och miljöhälsa 2030”. Konferensen samlade 391 deltagare från hela landet och från en mängd olika professioner och verksamheter. Presentationer och panelsamtal genomfördes av ett 60-tal talare: cirka 40 kvinnor och 20 män, från flera olika delar av Sverige och från såväl akademi, näringsliv, sjukvård som myndigheter. Talarnas ålder varierade från under 30 år till över 80 år.

Särskilt fokus fanns på insatser för att främja hälsa och förebygga ohälsa både på individ- och samhällsnivå men även på ett omfattande kunskapsutbyte om bland annat: rehabilitering, HBTQ-personers arbetsmiljö, utmattningssyndrom, NPF i arbetslivet, äldre i arbetslivet, barn och unga med allergi, den digitala arbetsorganisationen samt de nya omställningsmöjligheterna för anställda.

Vårnötet 2023 hade även så kallade ”förmöten” (totalt 17 stycken), möten som äger rum dagen innan Vårnötet, där olika professioner, yrkesroller och föreningar hade tillfälle att mötas fysiskt när deltagare från hela landet befann sig på samma plats.

CAMM:s programkommitté för Vårnötet 2023 bestod av 11 personer (sex kvinnor och fem män) som fastställde temat utifrån hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Konferensen krävde en omfattande logistik men utfallet blev uppskattat av såväl deltagare, talare som arrangörer. Utvärderingen som gjordes efter mötet visade att deltagarna genomgående var väldigt nöjda med konferensens innehåll, service och administration. Av de 248 deltagare som besvarade enkäten svarade 93 procent att de tagit del av ny kunskap som de kunde använda i sitt arbete.

4 b: Kunskapsspridning om arbetsplatsinterventioner och implementering för att minska psykosociala hälsorisker

En avhandling som skrivits i samarbete mellan CAMM och Karolinska Institutet om interventioner för psykosociala hälsorisker och implementering av dessa interventioner inom dels en kommunal verksamhet och dels ett byggföretag. Denna

avhandling presenterades under året. Utifrån kunskap från resultat har samskapande-projekt med dels fyra hotell från en stor hotellkedja och dels en regional verksamhet med ca 800 anställda, utvecklat interventioner för att arbeta mot sexuella trakasserier inom respektive verksamhet. Dessa verksamheter har i och med detta samarbete fått ökad kunskap om metoder för att förebygga och hantera sådana trakasserier. Även representanter för arbetsgivare och fackförbund har ingått i samarbetet och även de har fått kunskap kring sådana metoder. Arbetet har rapporterats i en UPH-rapport. Den kunskap som CAMM fått genom samarbete med region och hotell kommer att ligga till grund för fortsatt utveckling av interventioner kring psykosociala hälsorisker och implementering av dessa. (Se även punkt 5 a).

4 c: Kommunikation om Hållbar stadsplanering mot politiker och tjänstemän i kommuner och regionen

Under 2023 har vi påbörjat ett arbete med att kartlägga relevanta målgrupper (roller, tjänstemän) i kommunerna samt på regionledningskontoret (RLK). Möte har hållits med RLK för att etablera former för en mer regelbunden kontakt. Detta möte ledde till att vi fick granska texter om miljörelaterad hälsa inför kommande RUFs.

Vi har också haft två referensgruppsmöten med tänkbara målgrupper/avnämare för stadsutvecklingsverktyget Miljöhälsa på karta, som vi arbetat med under året.

Under året har vi medverkat i den regionala miljögruppen som bland annat planerat den Regionala miljö- och samhällsbyggnadsdagen 2024, med temat "Hållbar stadsutveckling". Dagen ägde rum den 8/2 2024.

4 d: Utbilda barnmorskor på BVC om exponeringar på arbetet för gravida kvinnor i riskyrken och riskmiljöer

Under verksamhetsåret har vi i stället för att göra enstaka utbildningar för personal på BVC-mottagningar, startat planering av ett nationellt digitalt verktyg för BVC med information om arbetsmiljörisker för gravida.

4 e: Uppdatera faktablad om inomhusmiljö och inkludera trångboddhet i detta

Arbetet har påbörjats och kommit ganska långt men då det visade sig vara ett mer omfattande arbete än tänkt är det inte klart. Bland annat ska faktabladet förkortas väsentligt samt omstruktureras med nya rubriksättningar. Beslut har också tagits om att Sveriges AMM-kliniker ska göra gemensamma faktablad och ett sådant samarbete ska komma att inledas under 2024.

4 f: Analys av samlade lärdomar av covid-19-pandemin i samverkan med andra centrumbildningar

En rapport har tagits fram under ledning av professor och överläkare Maria Albin, tidigare verksamhetschef på CAMM. Den konstaterade sammanfattningsvis att Centrum för arbets- och miljömedicin snabbt ställde om till att bidra med specifik arbetsmedicinsk, miljömedicinsk och arbets- och miljödermatologisk kompetens i arbetet med att begränsa pandemin och hantera dessa konsekvenser. Insatserna rörde epidemiologisk bevakning, kunskapssammanställning och anpassad information riktad till specifika sektorer av arbetsmarknaden och befolkningen. Insatserna hade betydande genomslag regionalt och nationellt.

Erfarenheterna visar ett stort behov av att anpassa beredskapsplaneringen till den stora heterogenitet som finns i risk och allmänna villkor mellan olika yrkesgrupper och befolkningsgrupper. Mer specifikt finns nu en betydligt större kunskapsbas att bygga vidare på kring vilka grupper som är särskilt utsatta och vilka skyddsinsatser som fungerar.

Vid nya pandemier/allvarliga epidemier kan CAMM i framtiden tidigare initiera strukturerade kontakter med såväl arbetsmarknadens parter och företagshälsovårdens organisationer, som med smittskyddet regionalt, för att effektivisera arbetet genom exempelvis en gemensam vägkarta över kontakter, roller och ansvar i arbete.

4 g: Kartlägga förekomsten samt undersöka behovet av åldersmedvetna personalstrategier, policyer och insatser på arbetsplatser

En enkät med frågor om åldersmedvetna personalstrategier, policyer och insatser på arbetsplatser som kan möjliggöra för äldre arbetstagare att stanna kvar i arbete till ålderspension har tagits fram och testats. Enkäten skickades ut i januari 2024 av SCB till ett slumpvist urval av den arbetande befolkningen i Sverige i åldern 50–69 år. Arbetet med analys av data fortsätter under 2024. Under året ansöktes om etikprövning för denna enkätundersökning vilken EPN godkände.

5. Utveckla metoder för folkhälsoarbete

5 a: Utveckla nätverk med relevanta aktörer på arbetsmarknaden och samskapa metoder för preventivt arbete

Vi har under året haft ett tätt samarbete med en regional arbetsplats med cirka 800 anställda, parterna inom besöksnäringen och anställda på fyra hotell. Med samtliga

aktörer har vi samskapat för att förebygga och hantera sexuella trakasserier i verksamheterna. Samskapandet har bland annat inneburit att behovsanalyser i form av enkäter och intervjuer av verksamheterna gjorts vilka är en utgångspunkt för fortsatt arbete i relevanta samskapande grupper som skapats. Arbetet har avrapporterats i en UPH-rapport (se även punkt 4 b).

6. Stödja, följa upp och utvärdera implementeringsinsatser

6 a: Undersöka vilka evidensbaserade insatser som finns för att förbättra bullermiljön på bullerutsatta förskolor/skolor (2023) och stödja implementeringen av denna kunskap (2024)

Med hjälp av verktyget Miljöhälsa på karta, där vi lagt in koordinater för skolor och förskolor, kan vi nu identifiera förskolor och skolor som ligger i områden där riktvärdena för buller överskrids.

En mer grundlig granskning av den vetenskapliga litteraturen gällande åtgärder som kan minska buller i dessa miljöer har inte kunnat genomföras men vi avser att granska den vetenskapliga litteraturen om åtgärder som kan minska buller i dessa miljöer och sammanfatta fynden i Elevhälsportalen (EHP) under Rekommenderade insatser. Dock har andra källor identifierats, som till exempel en uppdaterad vägledning om buller på skolgårdar från Naturvårdsverket. Denna ska läggas ut på EHP.

6 b: Påbörja en uppdatering av rapporten "10 Miljöåtgärder" som, 2004, på landstingsfullmäktiges uppdrag första gången lanserades för att stärka folkhälsan i regionen"

Projektet påbörjades men sköts på framtiden på grund av resursbrist.

6 c: Stödja förebyggande och främjande befolkningsinriktat folkhälsoarbete på de vårdcentraler som har uppdraget "Hälsofrämjande befolkningsinriktat uppdrag", utifrån CAMM:s expertisområden

CAMM var en av flera centrumbildningar som presenterade sin verksamhet på ett välbesökt nätverksmöte arrangerat av CES för de aktuella vårdcentralerna. Målet var att visa hur vi kan vara ett stöd i deras uppdrag samt att få höra vilka utmaningar och behov som finns. Våra medarbetare berättade om hur arbete kan vara både hälsofrämjande och innebära risker, och gav förslag på samarbetsmöjligheter kring

allergifrågor, unga på väg ut i arbetslivet och informerade om utbildningar för primärvårdens personal och ST-läkare, med mera.

7. Driva och utveckla webbplattformer och andra stödformer för evidensbaserade insatser för arbets- och miljörelaterad hälsa

7.a Driva och utveckla

i. JobbaFrisk inom ramen för nationellt nätverk med andra arbets- och miljömedicinska kliniker

CAMM har i samverkan med HINTA (Hälsosamt Inträde i arbetslivet), ett nationellt nätverk mellan alla arbets- och miljömedicinska kliniker i landet, under året arbetat med utveckling, spridning och implementering av webbsidorna JobbaFrisk och JobbFrisk-NPF. Det UPH-finansierade projekt som syftade till att utveckla ett digitalt kunskapsstöd för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) avslutades i december 2022 och webbsidan JobbaFrisk-NPF övertogs då av HINTA.

Nätverket har haft sex styrgruppsmöten, sex implementeringsmöten och åtta gruppmöten för planering av jobbguiden på webbsidorna. På styrgruppsmötena där beslut fattas finns representanter för alla sju AMM-kliniker med.

Inom HINTA har vi tagit fram två nya foldrar för webbsidorna och HINTA håller också en webinarieriserie för främst studie- och yrkesvägledare och elevhälsans personal. Totalt har 3 954 personer anmält sig till webinarieriseringen. Dessutom har HINTA medverkat i Skolverkets konferens (medarbetare på CAMM) för studievägledare om JobbaFrisk och JobbaFrisk-NPF samt om fysisk belastning och skrivit en artikel (CAMM:s medarbetare) om vikten av medicinsk studie- och yrkesvägledning i Skolhälsans tidskrift.

Jobbguidegruppen har under året skrivit 40 nya yrkestexter om hälsorisker med olika yrken som nu finns publicerade på webbplatsen jobbafrisk.se. På webbsidan JobbaFrisk har också text om muskel- och ledbesvär uppdaterats samt en ny text om fysisk belastning utformats. På JobbaFrisk-NPF har texter om universitetsstudier, stress, anställning av personer med autism samt en ny flik där nya vetenskapliga artiklar som berör studier och yrkesliv sammanställts. Antal besök på webbplatsen jobbafrisk.se var under 2023 18 166 jämfört 17 995 under 2022. Gällande webbsidan jobbafrisknpf.se var antal besök under 2023 betydligt fler, 19 175, än 2022 då besöken var 13 260. Medarbetare på CAMM har också spridit kunskap från HINTA via till exempel universitetsutbildningar och facklig utbildning.

ii. Elevhälsoportalen i samarbete med CHIS och CES

CAMM ansvarar för tre områden på Elevhälsoportalen (EHP): Allergi, Buller och Ergonomi. Under året har arbete pågått med revidering av de så kallade självbedömningsenkäterna i syfte att öka användarvänligheten och ge tydligare återkoppling till skolorna/förskolorna utifrån resultaten i enkäten. CAMM:s medarbetare har även deltagit i regelbundna expertgruppsmöten för fortsatt drift och utveckling av portalen. I styrgruppsmöten för EHP diskuteras bland annat ett nytt område, ätstörningar.

Inom allergiområdet i EHP har arbetet fortsatt med spridning och implementering efter det UPH-finansierade allergiprojekt som ledde till ökade kunskaper och trygghet hos personalen i förskola och skola. I projektet identifierades också ett behov hos både skolbarn med allergi och föräldrar till barn med allergier av ökad kunskap och förståelse kring allergi hos förskole- och skolpersonal. Under hösten 2023 genomförde vi en utbildningsinsats om allergi på 13 förskolor där vi introducerade EHP. En utvärdering direkt efter föreläsningen visade att de allra flesta såg fördelar med EHP och skulle börja använda plattformen.

iii. Utveckling av den nya versionen av Folkhälsoguiden i samarbete med CES och CHIS, en del i projektet "läns-gemensam struktur för uppföljning av folkhälsa"

Folkhälsoguiden nylanserades i oktober 2023 efter ett utvecklingsarbete under ledning av CES med representanter från CAMM och CHIS. Bland annat har två nya områden tagits fram, Arbete och arbetsmiljö och Boende och närmiljö, där CAMM:s aktiviteter, projekt och publikationer finns tillgängliga. Folkhälsoguiden länkar också vidare till CAMM:s digitala verktyg, däribland Jobbafrisk.se, Bullernätverkets webbplats och Miljöhälsa Online (efter lansering även Miljöhälsa på karta).

iv. Bullernätverkets hemsida

Bullernätverkets hemsida har under året kontinuerligt uppdaterats med nyhetsinlägg/nyhetsbrev, kunskapsunderlag och information om kommande aktiviteter. En ny undersida har skapats för Byggbuller. Planering pågår för att skapa ytterligare sidor med fokus på ett internt framtaget utbildningsmaterial om buller riktat mot regionala och kommunala handläggare inom stadsplanering, miljö- och hälsoskydd och folkhälsa.

v. Miljöhälsa Online

Under året har uppdatering av texter och länkar genomförts och detta är ett arbete som fortgår kontinuerligt.

7 b: Medverka/Bidra med innehåll

i. FHVmetodik.se

FHV-metodik är en kunskapsbank av metoder för företagshälsovården (fhvmetodik.se). AMM-enheterna i landet har ett gemensamt uppdrag att utveckla innehållet och hålla webbsidan aktuell. Medarbetare på CAMM ingår i styrgruppen och ansvarar för delar av innehållet. Utan kostnad för användaren tillhandahålls evidensbaserad metodik vad gäller utmattningsreaktioner, belastningsergonomi, arbetsförmågebedömningar samt riskbedömning och medicinska kontroller vid vibrationsexponering och ergonomiskt belastande arbete med mera. Under året har hemsidan uppdaterats löpande.

ii. Folkhälsokollen

Under 2023 lanserades det nya området ”Miljöhälsa” på Folkhälsokollen. Området är tänkt att innehålla beskrivande information om status på den miljörelaterade folkhälsan i länet utifrån ett antal centrala indikatorer, exempelvis andel i befolkningen som upplever dålig luftkvalitet och störs av trafikbuller. Arbetet med utveckling av dessa indikatorer kommer att fortgå under 2024 när nya data blir tillgängliga från den nationella miljöhälsoenkäten 2023 (Folkhälsomyndigheten).

7 c: Drift och kontinuerlig uppdatering av camm.regionstockholm.se

Camm.regionstockholm.se har under året kontinuerligt uppdaterats med nyheter, kunskapsunderlag och information om kommande aktiviteter. Under hösten har en webbundersökning gjorts i form av en kort digital enkät som kommer upp när besökaren går in på webbplatsen för första gången. Resultaten gav oss mer information om vilka som kommer till vår webbplats och visade på nöjda besökare där den stora majoriteten hittar det de söker efter (82 procent).

Under året har vi också tagit fram en utvecklingsplan för webbplatsen. Arbetet med denna plan har påbörjats och kommer att fortsätta i prioriteringsordning under kommande år.

Både antal besök (+35 procent) och antal sidvisningar (+50 procent) ökade avsevärt jämfört med 2022.

8. Bedriva och utveckla metoder för systematisk kunskapsspridning genom anpassad kommunikation

8 a: I samverkan med CES och CHIS implementera gemensam strategi och process för målgruppsanpassad kommunikation och redaktionellt samarbete

Med start i oktober 2023 när den nya versionen av Folkhälsoguiden lanserades har kommunikatörerna på CAMM, CES och CHIS regelbundna redaktionsmöten (var tredje vecka). På mötena planeras uppdateringar av innehållet på Folkhälsoguiden och utskick och innehåll i Folkhälsoguidens nyhetsbrev. Dessutom delas information om kommande kommunikationsaktiviteter på respektive Centrum.

8 b: Samverka med CES i framtagandet av digital folkhälsoutbildning om bestämningsfaktorer riktad till vårdpersonal

Under 2023 medverkade CAMM vid utvecklingen av en e-kurs för Region Stockholms utbildningsportal Lärtorget. Kursen har fokus på folkhälsa och är riktad till vårdpersonal. Den berör såväl hälsans bestämningsfaktorer som konkreta exempel på hur medarbetare i vården kan främja folkhälsan inom ramen för sitt uppdrag.

Arbetet med att ta fram kursen gjordes i samarbete mellan CES, APC och CAMM, samt en mediepedagog från Lärtorget. Under 2023 har arbetet fortskridit i dialog med uppdragsgivaren HSF. Tidplanen för en färdig produkt är för närvarande våren 2024.

8 c: Nyhetsbrev till prenumeranter:

i. Miljö och hälsa

Tre nyhetsbrev skickades ut under året. Två under vinter/vår och ett under hösten. Dessutom gjordes ett utskick till prenumeranterna med höstens utbildningar och seminarier. Ett av nyhetsbreven hade tema Bamse-projektet med anledning av jubileumsrapporten "Ett kvarts sekel med Bamse-projektet" som publicerades i början av 2023.

Nyhetsbrevet "Miljö och hälsa" vänder sig till personer som kommer i kontakt med frågor om miljö och hälsa i arbetet, inom miljö- och hälsoskyddskontor, miljö-avdelningar, samhällsplanering eller hälso- och sjukvården. Brevet har cirka 900 prenumeranter.

ii. Arbetsmiljö och hälsa

Tre nyhetsbrev skickades ut under året. Två under vinter/vår och ett under hösten. Dessutom gjordes ett utskick till prenumeranterna med höstens utbildningar och seminarier.

Nyhetsbrevet "Arbetsmiljö och hälsa" vänder sig till personer som kommer i kontakt med arbetsmiljöfrågor i arbetet, till exempel inom företagshälsovård, primärvård, HR, som chef eller skyddsombud. Brevet har cirka 1 300 prenumeranter.

iii. Bullernätverket

Bullernätverket har under året skickat ut tre nyhetsbrev (januari, maj och december) i CAMM:s regi. Brevet vänder sig till regionala aktörer som på olika sätt arbetar med frågor om buller och runt 300 prenumeranter.

8 d: Kommunbesök med miljöförvaltning/miljökontor

Under året besökte representanter från den miljömedicinska enheten på CAMM (chef, miljöhygieniker och handläggare) tillsammans med Länsstyrelsen sex kommuners miljökontor (Huddinge, Upplands-Väsby, Vallentuna, Solna, Lidingö och Danderyd) för att diskutera frågor om miljö och hälsa. Frågor som kommunerna ville diskutera bereddes innan besöket.

8 e: Kunskapsspridning via olika nätverk

i. Bullernätverket

Bullernätverket arrangerade under 2023 ett halvdagsseminarium (25 januari) på temat "Blir det bra det vi bygger? - I spåren av Trafikbullerförordningen (2015:216)" där drygt 100 personer deltog. Den 15 september bjöd nätverket in till ett möte med referensgruppen där aktuella frågor om buller diskuterades. Referensgruppen bidrar kontinuerligt till att bestämma nätverkets kommande aktiviteter och inriktning.

ii. Hälsoskydds nätverket

Ett seminarium hölls under året, Fohm informerar: "Tillsynsvägledning om objektburen smitta och städning i skola/förskola".

Det beslutades under året att nätverket ska drivas av CAMM och Länsstyrelsen och inte som tidigare via en arbetsgrupp där även miljö och hälsoskyddsinspektörer ingår och nätverkets hemsida ska flyttas från Miljösamverkan Stockholms län (MSL) till CAMM och sedan drivas som ett mer levande forum av CAMM och Länsstyrelsen. Alla dokument från MSL har arkiverats hos CAMM och nya texter har skapats och hemsidan är under konstruktion.

iii. Hus- och ventilationsnätverket

Representant från CAMM lämnade ifrån sig projektledarskapet för nätverket men ingår fortsatt i arbetsgruppen tillsammans med representant från Länsstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsinspektörer från flera kommuner. Under året arrangerades utbildningen "Ventilation i bostäder och offentliga lokaler" (27 september) och seminariet "Matos från restauranger som ett olägenhetsproblem för bostäder", där CAMM:s representant var moderator (23 november).

iv. Nätverk för allergiprevention

CAMM har två gånger under året medverkat i APC:s (Akademiskt primärvårdscenter) referensgruppsmöten astma/allergi och KOL. Här diskuteras regionala allergifrågor i länet samt CAMM:s allergipreventiva insatser.

CAMM har haft två möten med nätverket för elevhälsan. Under dessa möten planeras den årliga utbildningen som CAMM arrangerar samt allergifrågor som elevhälsan möter ute i verksamheterna.

Under året har CAMM haft två samverkansmöten med Astma- och Allergiförbundet, Astma- och Allergiföreningen Stockholm- Gotland samt Unga Allergiker. CAMM har vid två tillfällen under året föreläst för Astma- och Allergiföreningens medlemmar samt personal från förskola/skola som bjudits in av dem.

v. Regionala miljögruppen

Under året har CAMM deltagit vid sedvanliga möten med regionala miljögruppen, cirka tre gånger per termin. Vi har vid ett tillfälle förevisat verktyget Miljöhälsa på karta. Stort fokus har lagts på att planera den regionala miljö- och samhällsbyggnadsdagen den 8 februari 2024.

vi. HÄMI (Hälsorelaterad miljöövervakning)

Kontakt togs under hösten med Naturvårdsverket inför kommande HÄMI-projekt Cancerframkallande ämnen i tätortsluft 2024–25. Naturvårdsverket skulle återkomma när budgeten var klar i början av 2024.

vii. Utmattningsyndromsnätverket på KI/Region Stockholm

Ingen aktivitet under 2023.

8 f: Etablera nätverk för:

i. Kunskapsspridning om åldersmedvetna personalstrategier

Under året har en arbetsgrupp planerat för att skapa ett nätverk för att samarbeta kring och sprida kunskap om åldersmedvetna personalstrategier. Under 2024 planerar vi att ha dialoger med representanter från arbetsgivare och fackförbund i de branscher/yrken där behov finns av insatser för att få äldre att kunna och vilja arbeta

kvar till pensionsålder. Syftet med dessa kontakter är dels att få inspel kring svårigheter och möjligheter vad gäller att möjliggöra för äldre att arbeta till pensionsålder, dels med att knyta kontakter för ett kommande samarbete kring att ta fram råd/guidelines kring skapande av åldersmedvetna personalstrategier samt kunskapsspridning av dessa.

ii. Samskapande med byggbranschens aktörer med syfte att förebygga arbetsrelaterad ohälsa

I ett projekt med syftet att öka kunskapen om hur den organisatoriska och sociala arbetsmiljön kan förbättras inom byggbranschen, för att förebygga psykisk ohälsa har vi ett pågående samskapande projekt med Skanska, Peab och JM. I referensgrupp ingår även representanter för Håll Nollan, Byggföretagarna, Byggnads och Ledarna. Då det saknas tillförlitliga studier om förekomst av psykisk ohälsa inom byggbranschen i Sverige avser vi även att inleda projektet med en studie om förekomst av, samt trender över tid, för psykisk ohälsa.

8 g: Identifiera, stödja och vid behov etablera nätverk för kunskapsspridning om arbetsmiljöfrågor inom:

i. Byggbranschen

Under året startades en arbetsgrupp med uppgiften att öka kunskapen om risker i byggbranschen och hur riskerna kan förebyggas och minskas samt öka motivationen att arbeta med arbetsmiljö hos nyckelaktörer inom byggbranschen. I ett första steg inhämtas kunskap om byggbranschens behov och hur arbetsmiljökunskap förmedlas idag. För att undersöka om det finns kunskapsluckor att fylla, samt vilka dessa är, har ett arbete inletts för att identifiera och kontakta nyckelaktörer för yrkesutbildningen inom bygg i regionen.

ii. Vård och omsorg

Två underlag har tagits fram för att stödja det fortsatta arbetet. I fokus för det ena underlaget fanns arbetsmiljöriskerna a) låg kontroll respektive obalans mellan ansträngning och belöning, b) otrygga anställningar samt c) fysiskt belastande arbete. Målet var att skapa en bild över kunskapsläget om dessa respektive riskfaktorer betydelse för arbetshälsan inom vård och omsorg. Vidare kartlades andra aktörers arbete på dessa områden. Den generella slutsatsen från denna översikt var att de aktuella riskerna, förekommer samtidigt inom vård och omsorg. Riskerna bidrar till kroppslig smärta, psykisk ohälsa och i förlängningen sjukskrivningar och missnöje med arbetssituationen. Angelägenhetsgraden är därför hög att förebygga riskerna och skapa en hållbar arbetsmiljö. Riskerna bör inte behandlas separat vid kunskapsspridning och interventioner. Vidare drog man slutsatsen att då flera

rapporter lyfter bemanningsfrågan som avgörande för vårdpersonals vilja/ovilja att arbeta kvar, och för deras hälsa, bör denna risk också tas i beaktande.

I det andra underlaget inventerades relevanta pågående forskningsprojekt rörande de prioriterade riskerna inom vård och omsorg och utifrån det ta fram en plan för hur kunskapen från dem kan spridas. I kartläggningen samlades uppgifter om pågående studier i första hand vid Karolinska Institutet, CAMM och Stockholms Universitetet men även KTH och Högskolan i Gävle. Dialog fördes även med Arbetsmiljöverket och Sveriges Kommuner och Regioner för att höra om de uppmärksammat några särskilda arbetsmiljörelaterade risker för vård- och omsorgspersonal, samt med representanter för privata aktörer inom hemtjänsten angående vilka arbetsmiljöfrågor de tycker är viktiga men svåra att komma till rätta med. Slutsatserna berörde på ett övergripande plan olika förslag på hur CAMM kan bidra till att sprida kunskapen från relevanta pågående forskningsstudier inom vård och omsorg.

iii. Hotell och restaurang

Vi har sedan flera år ett nära samarbete med arbetsgivarrepresentanter och fackliga företrädare inom besöksnäringen och numera med en stor hotellkedja med flera hotell i Stockholm. Vi söker nu externa medel för att utvärdera samskapade insatser som vi tagit fram inom fyra hotell (se punkt fem ovan). Både parterna inom besöksnäringen och hotellen är villiga att delta i det fortsatta arbetet. Parterna har även uttryckt att de även vill fortsätta arbeta med CAMM kring andra arbetsmiljöfrågor.

iv. Utveckla strategin för kunskapsspridning om hur trafikbuller påverkar invånarnas hälsa

Under 2023 har CAMM:s medarbetare genomfört en målgruppsanalys och inventering av regionala avnämare i syfte att etablera förbättrade samarbets- och kommunikationskanaler till en bredare målgrupp. Arbetet har lett till en ökad förståelse för vilka grupper i regionen som är i störst behov av ökad kunskap om trafikbuller och hälsa, exempelvis kommunala planhandläggare, miljöplanerare och miljö- och folkhälsosstrateger.

CAMM är även drivande inom Bullernätverket i Stockholms län, en regional plattform för kunskapsspridning om buller, som under året satsat på att nå ut till framför allt planhandläggare på både kommunal och regional nivå. Bland annat gjordes en bredare inbjudan till nätverkets referensgrupp vilket resulterade i nya medlemmar från plansidan. CAMM:s medarbetare har även medverkat som talare under Bullernätverkets seminariedag på temat "Blir det bra det vi bygger?" och vid en internutbildning om buller och hälsa riktad mot planhandläggare på Länsstyrelsen i Stockholm.

9. Bedriva regelbunden fortbildning inom det arbets- och miljömedicinska området

9 a: Framtidens arbete och miljö (webbinarieserie)

Två lunchwebbinarier genomfördes under hösten; ett om åskvädersastma (cirka 20 deltagare) och ett om algoritmiskt ledarskap (cirka 75 deltagare).

9 b: Webbinarium om buller i arbetet och hälsorisker, exponeringar och skyddsutrustning riktat till företagshälsovård.

Ett webbinarium om buller i arbetslivet genomfördes under våren med föreläsare från CAMM (cirka 80 deltagare).

10. Ge expertstöd inom folkhälsoområdet till Region Stockholms tjänstemannaorganisation, politiska ledningen samt relevanta samhällsaktörer

10 a: Delta och bidra med expertstöd och underlag i den regionala utvecklingsplaneringen

Vi har under året granskat underlag gällande miljörelaterad hälsa inför kommande RUFSS. Vi har också påbörjat ett arbete för en mer regelbunden kontakt med tjänstemännen i RUFSS-arbetet.

10 b: Svara på remisser och förfrågningar från förvaltningar, politisk ledning, olika myndigheter med flera

Miljömedicinska enheten besvarade en remiss från Fohm gällande ny vägledning om temperaturer inomhus.

10 c: Löpande svara på frågor från regionala förvaltningar samt ge underlag till Region Stockholms remissvar så som kommunala översiktsplaner

Vi har besvarat frågor från kommuner rörande exempelvis förorenade markområden och förorenat grundvatten.

10 d: Bidra med expertstöd i arbetet med utfasningslistor för miljö- och hälsofarliga ämnen inom ramen för Region Stockholms hållbarhetsstrategi

Personal från AMD har under 2023 deltagit i ett möte där utfasningslistornas utformning och innehåll diskuterats. Enheten har bidragit med information gällande ämnen som kan orsaka kontaktallergi.

10 e: Expertstöd avseende arbetsmiljöfrågor i Region Stockholms arbete med upphandlingar

Arbetsmiljökrav kan ställas i offentlig upphandling och är särskilt angelägna i branscher med höga ohälsotal och bristfälligt arbetarskydd. Centrum för arbets- och miljömedicin har gett förslag till sådana krav vid en upphandling av städtjänster inom Region Stockholm. Upphandlingen genomfördes under 2023 och innehöll krav på bland annat tillämpning av ett systematiskt och dokumenterat arbetsmiljöarbete, lämpliga redskap och skyddsutrustning, tillgång till företagshälsovård, anordnande av medicinska kontroller, samt samverkan med skyddsombud eller arbetsmiljöombud. Vi följer resultatet av detta och för en dialog kring att medverka vid ytterligare upphandlingar inom riskbranscher.

Vi tror att arbetsmiljökrav i offentlig upphandling är väsentliga för att stödja arbetsmiljöarbetet i kritiska branscher och långsiktigt kan det gynna både arbetshälsan för grupper som nu är utsatta och leda till en sundare konkurrens.

10 f: Svar på förfrågningar från kommuner, länsstyrelse, arbetsmarknadens parter, Arbetsmiljöverket med flera

Miljömedicinska enheten har under året gjort ett antal hälsoriskbedömningar åt kommuner. Oftast har dessa handlat om förorenade markområden vid skola/förskola/badplatser.

10 g: Expertstöd avseende arbets- och miljömedicinska frågor i behovsanalyser

CAMM:s medarbetare medverkade i en workshop arrangerad av Boverket (25 oktober) och gav ett yttrande avseende Boverkets regeringsuppdrag kring lättnader på byggkraven för studentbostäder med specifik inriktning på hälsokonsekvenser kopplade till minskat skydd för buller.

11. Medverka i kunskapsstyrningen för relevanta programområden

11 a: Ta fram kunskapsunderlag och kunskapsstöd inom arbets- och miljömedicin till RPO

Utöver det som redovisas under punkt 11.b har ett visst analysstöd gällande systemisk behandling vid atopiskt eksem och psoriasis givits.

11.b Medverkan i regionala programområden (RPO):

i. Lung- och allergisjukdomar (SPESAK)

CAMM har sedan september 2023 en processledare i RPO lung-allergi (15 %). Processledaren skall utgöra ett metodstöd för RPO:t. Under hösten har CAMM:s processledare bland annat tagit fram statistik från VAL-databasen för det nationella kunskapsstödet gällande det personcentrerade vårdförloppet för matallergi, bildat en arbetsgrupp för införande i regionen, utformat texter för gapanalys för detta vårdförlopp samt medverkat i programområdets möten.

ii. Psykisk ohälsa

CAMM medverkar i RPO psykisk hälsa. Programområde psykisk hälsa omfattar allt från främjande och förebyggande insatser till högspecialiserad vård. Programområdets övergripande mål är ökad livskvalitet för patienter och närstående samt hög tillgänglighet och kvalitet i vård och stöd. Mål och insatsområden har under 2023 varit beroende samt schizofreni och liknande tillstånd.

iii. Hudsjukdomar

En av CAMM:s medarbetare är representant för arbets- och miljödermatologi inom RPO hud, det regionala programområdet för hudsvårsvården. RPO hud hade möten sex gånger under 2023 och arbetade under året med rutindokument och frågor kring utbildning av ST-läkare. Under året har frågan om den omstrukturering av hudsvårsvården i regionen som planeras (avveckling av vårdval hud) varit central. För AMD skulle omstruktureringen kunna ge en möjlighet att samla en stor del av regionens epikutantestning på CAMM. Frågan om ett testcentrum på CAMM har tagits upp på RPO.

Vidare har NPO/RPO tidigare föreslagit att arbets- och miljödermatologi skulle kunna vara föremål för nationell högspecialiserad vård. En medarbetare på CAMM har deltagit i Socialstyrelsens sakkunniggrupp där frågan beretts. Ett förslag presenterades från sakkunniggruppen i juni 2023 och förslaget har därefter varit ute på remiss i regionen. RPO har varit en av remissinstanserna och inkommit med ett remissvar till Socialstyrelsen.

Vidare har CAMM:s medarbetare haft ett uppdrag som analysstöd för RPO att undersöka förskrivningen av dupilumab (Dupixent), ett biologiskt läkemedel.

iv. Expertgruppen i Försäkringsmedicin (gruppering som ingår i RPO Rehabilitering, Habilitering och Försäkringsmedicin)

En av CAMM:s medarbetare var under våren 2023 ordförande i Expertgrupp Försäkringsmedicin. En ny CAMM-medarbetare blev inbjuden som ledamot i expertgruppen i januari 2024. Expertgrupp Försäkringsmedicin är ett samordnande och rådgivande expertorgan för försäkringsmedicinska frågeställningar med huvuduppdrag att ge rekommendationer, stödja utbildningsinsatser och delta i utvecklingsarbete inom kunskapsområdet. Expertgruppen är kopplad till RPO rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin.

11 c: Medverkan i nationella programområden (NPO):

i. Lung- och allergisjukdomar (gruppen för matallergi)

I det nationella programområdet (NPO) lung- och allergisjukdomar på Sveriges kommuner och regioner (SKR) pågår sedan slutet av 2019 en nationell arbetsgrupp (NAG) om matallergier där CAMM medverkar.

Målet med arbetet är att bidra till att utveckla och implementera ett nationellt kunskapsstöd och ett sammanhållet vårdförlopp och ett vårdprogram för patienter med "Matallergi" (IgE-medierad). Syftet med detta är att förbättra omhändertagandet av de med matallergi, öka kompetensen inom hälso- och sjukvård, undvika överdiagnostik samt ta fram en plan för kompetensförsörjning inom allergologi.

Vårdförloppet blev klart i maj 2023 och presenterades på ett nationellt seminarium 10/5, och för Astma-Allergi-Kolsjuksköterskornas förening. Vårdförloppet togs över av Region Stockholm i slutet av året 2023.

Utvecklingen av ett Vårdprogram pågår sedan våren/sommaren 2023 och pågår troligen hela 2024. Elevhälsportalens allergidel från CAMM är med i Vårdförloppet och kommer även vara med i Vårdprogrammet.

ii. Hudsjukdomar (analysstöd)

Se 11.b.

iii. Rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin

En av CAMM:s medarbetare var under våren 2023 ledamot i RPO rehabilitering, habilitering och försäkringsmedicin.

11 d: Bidra med expertkunskap gällande relevanta RPOers "Mål- och insatsplaner"

Se punkt 11.b.

12. Medverka i utvecklandet av kunskapsstyrningsstöd exempelvis VISS

12 a: Arbete med uppdatering av VISS och nationella kunskapsstyrningsstödet utifrån identifierade områden av den nationella kvalitetsgruppen för de arbets- och miljömedicinska klinikerna

CAMM underhåller webbsidor om arbets- och miljöorsakade sjukdomar på webbplatsen www.viss.nu. VISS är ett webbaserat medicinskt och administrativt kunskapsstöd som riktar sig till sjukvårdspersonal i primärvården i Region Stockholm. Under 2023 har vårdprogrammet "Astma hos vuxna" kopplats till webbsidan "Arbetsrelaterade luftvägsbesvär" så att användaren kan länka sig vidare dit vid misstanke om yrkesutlöst astma.

CAMM medverkar i en kvalitetsgrupp som består av specialistläkare från landets arbets- och miljömedicinska kliniker och har som uppdrag att hantera kvalitetsaspekter i det kliniska arbetet på en nationell nivå. Fokus ligger på patientutredningar och de övriga medicinska bedömningar som görs. Under 2023 har kvalitetsgruppen arbetat med att granska två olika dokument på webbsidorna för Nationellt kliniskt kunskapsstöd, ett om "Arbetsrelaterad astma, KOL och rinit" och ett om "Vibrationsskador i händerna". Nationellt kliniskt kunskapsstöd ägs av Sveriges regioner och är en del av Nationellt system för kunskapsstyrning hälso- och sjukvård.

13. Bidra med expertkunskap, utveckla metoder och underlag för prioriteringar av folkhälsoarbete och vård

Under 2023 har inget specifikt uppdrag funnits kopplat till detta.

14. Vid förfrågan stödja med underlag i den regionala planeringen och i det regionala klimatarbetet. På uppdrag av HSF representera

Region Stockholm i regionala och nationella sammanhang

14 a: CAMM bidrar med 20 procent av en heltidsanställning i det regionala Bullernätverket i Stockholms län.

En medarbetare har deltagit motsvarande 20 procent av en heltidsanställning under 2023.

14 b: CAMM sitter i Östra Sveriges luftvårdsförbunds beredningsgrupp och ger kontinuerligt stöd och vägledning i frågor om luftföroreningar och hälsa

CAMM:s representant har medverkat vid fyra möten med förbundets beredningsgrupp där ärenden beretts till styrelsen. Gruppen har också planerat och genomfört ett seminarium (Regionala luftvårdsdagen 2/6) där en av talarna var från CAMM.

15. Bedriva patientmottagningar avseende arbets- och miljömedicin och arbets- och miljödermatologi, inklusive rådgivning i patientrelaterade frågor till primärvård och specialistvård

Vid CAMM finns tre mottagningar som tar emot patienter på remiss från läkare: Arbets- och miljömedicinska mottagningen, Hudallergimottagningen och Allergikonsulentmottagningen. De två förstnämnda gör kliniska utredningar kring ohälsa och besvär som misstänks vara relaterade till patienternas arbets- eller omgivningsmiljö. Allergikonsulentmottagningen utbildar personal i förskolor/skolor och utför hembesök för att undersöka inomhusmiljön hos barn med allergisjukdom.

15 a: Patientmottagningar efter remiss avseende arbets- och miljömedicin, samt rådgivning i patientrelaterade frågor till primärvård och specialistvård

Arbets- och miljömedicinska mottagningen (AMM-mottagningen) utreder patienter med besvär relaterade till arbets- eller omgivningsmiljön. Under 2023 bedömdes 234 remisser vilket är något fler än under 2022. Ett flertal av remisserna kunde besvaras med information och råd till inremitterande läkare om en fortsatt handläggning utan att patienten behövde komma till oss för utredning. Vissa remisser kom också felaktigt till oss och besvarades med hänvisning till rätt instans eller skickades vidare direkt till rätt mottagning inom CAMM. De kvarvarande remisserna gav upphov till

98 nybesök hos läkare, och ungefär lika många återkopplingar per telefon eller återbesök. Gravida utan tillgång till företagshälsovård kan utan remiss få rådgivning kring ifall arbetet eller miljön innebär risker för fostret. 43 gravida har fått sådan rådgivning under året, vilket är nästan en fördubbling jämfört med 2022. 84 av patienterna har även utretts eller fått rådgivning av yrkeshygieniker. Även miljöhygieniker, ergonom och psykolog har deltagit i utredningen för somliga patienter.

De vanligaste orsakerna till patientbesöken är besvär relaterat till exponering för vibrationer, olika kemikalier på arbetet och damm (till exempel stendamm, trädam, mjöldamm), följt av plaster, fysisk belastning och psykosociala faktorer. Luftvägsbesvär, vibrationsskador och belastningsrelaterade besvär var vanligt bland patienterna, och ofta fanns en frågeställning om arbetsskada. Avseende graviditetsförfrågningar var exponering för buller och kemikalier vanliga frågeställningar. AMM-mottagningen genomför även medicinska tjänstbarhetsbedömningar och ger råd kring skyddsutrustning och eventuella behov av arbetsbyte.

Distriktsläkare/allmänläkare stod för den största andelen av remisserna (48 procent), följt av företagsläkare (30 procent), sjukhusläkare (10 procent), övriga och privata läkare. Bland sjukhusläkare är det till stor del läkare vid lung- och allergikliniker som remitterar.

Mediantid från remissens ankomst till nybesök var 1,5 månader och utredningstid 2,3 månader (jämfört med utredningstid 3,1 månader under 2022). Det inkluderar även patienter som själva önskat flytta fram sin nybesökstid. Gravida som hör av sig för rådgivning blir skyndsamt kontaktade och utredda, oftast samma dag.

Vid mottagningen utbildas ST-läkare för att bli specialister i Arbets- och miljömedicin och i påbyggnadsspecialiteten Arbetsmedicin. Tre ST-läkare arbetade på mottagningen under delar av 2023. Under året auskulterade även flera ST-läkare i bland annat lungmedicin och allergimedicin på mottagningen.

15 b: Patientmottagningar efter remiss avseende arbets- och miljödermatologi, samt rådgivning i patientrelaterade frågor till primärvård och specialistvård

Hudallergimottagningen utreder patienter som kommer på remiss med hudbesvär som har uppstått i arbetet eller i kontakt med omgivande miljö. Många patienter som besöker mottagningen har ett handeksem. Det är även vanligt med eksem i ansiktet eller atopiskt eksem. Arbete inom sjukvårds-, skönhets-, livsmedel- och verkstadsbranschen är vanligt bland dem med arbetsrelaterade hudbesvär.

Miljörelaterade hudbesvär bland patienterna är ofta ett resultat av medicintekniska

produkter och kosmetika. Flertalet av dessa är diabetiker som utvecklat allergi mot insulinpumpar och sensorer för blodglukosmätning, som fästs på huden.

Patienterna som kommer till Hudallergimottagningen remitteras från andra hudkliniker i regionen, Företagshälsovården, vårdcentraler eller annan specialistvård. I de flesta fall görs en fördjupad utredning med en så kallad lapptestning. Läkare bedömer även patientens hudexponering ibland tillsammans med en yrkeshygieniker. Yrkeshygieniker ger också patienter råd om hur de kan minska sin hudexponering, genom till exempel handskrådgivning. Under året erbjöds samtliga patienter med handeksem en sjuksköterskeledd handeksemskola. Möjlighet gavs att remittera patienter direkt till denna skola. Mottagningen har även en rådgivande funktion till andra vårdverksamheter i regionen.

Remisser till hudallergimottagningen har ökat och under 2023 inkom 453 remisser. 2022 var motsvarande siffra 389 remisser. Remisserna kom främst från primärvård och hudmottagningar, men även företagshälsovård och andra specialistmottagningar remitterar till mottagningen.

Totalt resulterade remisserna i 327 nybesök till läkare, 295 epikutantester, 109 utredningar av yrkeshygieniker samt 81 handeksemskolor. Vid epikutantestning träffar patienten även läkare vid två tillfällen för avläsning av test. Totalt hade mottagningen 1 442 patientbesök under året.

Väntetiderna på mottagningen har under året varit korta efter effektiviseringar i remissgranskning och administration.

15 c: Utveckling och kunskapsspridning avseende epikutantestning i samarbete med övriga hudkliniker och mottagningar i regionen

Under året har nätverksträffar med regionens hudkliniker anordnats. Arbete pågår för att samordna epikutantestningen samt öka kunskapsutbytet mellan de olika klinikerna. All ny personal på hudallergimottagningen har under 2023 gått en tredagarsutbildning i epikutantestning för att öka kompetensen i området. Läkarna på mottagningen arbetar i nationella nätverk för att förbättra samt utveckla utredningar för hudallergi. Personal från mottagningen har under året föreläst för hudkliniker, företagshälsovård och vårdcentraler i regionen. Läkare från mottagningen har föreläst om kontaktallergi på webinarium om eksem och psoriasis arrangerat av Läkartidningen riktat mot primärvården. Vidare har nyhetsbrev skickats ut till hudkliniker i regionen vid två tillfällen. För att öka kunskapen hos patienter kring handeksem och kontaktallergier har mottagningen under 2023 samarbetat med patientföreningen Atopikerna.

16. Stödja hem, skola och förskola avseende insatser för barn med särskilt svår allergi med hjälp av särskilda allergisjuksköterskor

16 a: Allergikonsulentverksamhet med utbildning av personal i förskola/skola gällande barn med svåra allergier

Allergikonsulentmottagningen (Allergikonsulentverksamheten) tar emot remisser på barn med allergier. Mottagningen har fått 311 remisser, något färre än föregående år då det kom 338 remisser. De flesta remisserna (55 procent) kom från Barn och ungdomsmedicinska mottagningar, både privata och regionanslutna. Från de sjukhusanslutna lung- och allergimottagningarna kom 44 procent av remisserna, endast en procent kom från vårdcentraler. Flest remisser utifrån barnets boendekommun kom från Stockholm stad (42 procent), Botkyrka (7 procent), Huddinge (6 procent). De kommuner som skickade väldigt få eller inga remisser utifrån barnet boende var Vallentuna, Vaxholm, Nynäshamn, och Österåker. Från övriga boendekommuner kom 3–16 remisser.

De flesta barn som remitterades hade en matallergi (41 procent) följt av astma (26 procent), luftvägsallergi (21 procent), eksem (11 procent) och övrigt (2 procent). Av remisserna kom 49 procent från barn mellan 0–5 år, 42 procent från barn mellan 6–12 och 9 procent från barn mellan 13–18 år. Som tidigare år utgörs flest remisser av pojkar (60 %) jämfört med flickor (40 %).

Allergikonsulentmottagningen har regelbundna Teams-möten med de sjukhusanslutna barnallergimottagningarna för att diskutera patientfall. Allergikonsulentmottagningen hade också ett samverkansmöte med alla remittenter, beslut togs att detta skulle återkomma årligen.

16 b: Besök i skolan/förskolan/hem för att inventera barnens vistelsemiljö

Allergikonsulenterna utförde 330 besök i förskola/skola vilket är fler besök jämfört med föregående års 265 besök. Det utfördes 22 hembesök jämfört med 19 föregående år. De allra flesta besök är numera fysiska, och endast 29 videobesök utfördes. Videobesök används främst vid vissa återbesök eller ett förbesök innan det ordinarie fysiska besöket för att informera sig om barnets situation.

17. Ta emot och handleda personal som gör Specialisttjänstgöring eller har kortare placering för utbildning eller praktik

17 a: Kontinuerligt utbilda 2–3 ST-läkare inom arbets- och miljödermatologi

Under 2023 har fem ST-läkare inom dermatologi randat sig på Hudallergimottagningen under tre månader vardera. Vidare har tre ST-läkare inom dermatologi kommit för kortare auskultationer på 1–3 veckor.

Hudallergimottagningen har, tillsammans med den arbets- och miljömedicinska mottagningen under 2023 även tagit emot fem auskulterande läkare från olika företag inom företagshälsovård samt från lung- och allergimottagning. Fem sjuksköterskor inom dermatologi har auskulterat under 2023.

Läkare från mottagningen har föreläst om arbets- och miljödermatologi för ST-läkare inom arbetsmedicin samt på läkarlinjen termin 11.

17 b: Utveckla formerna för utbildning av ST-läkare i arbetsmedicin i samarbete med representanter för företagshälsovården och företagsläkarföreningen

Vi har deltagit på flera dialogmöten med representanter för Sveriges företagsläkarförening, branschföreningen Sveriges Företagshälsor samt Myndigheten för Arbetsmiljökunskap. Den senare har haft ett regeringsuppdrag att utreda huvudmannaskapet för utbildningen av ST-läkare i arbetsmedicin för att trygga den långsiktiga kompetensförsörjningen i företagshälsovården. CAMM har tillsammans med KI uttryckt sitt intresse för att ta ansvar för detta, men huvudmannaskapet kommer att förläggas till Försäkringskassan.

17 c: Erbjud praktisk/placering för studenter från psykologutbildningen på KI

Fyra psykologstuderande har auskulterat och handletts av psykolog på CAMM under en vecka. Auskultationen ingår som en del i kursen Hälsopsykologi på termin fyra Psykologprogrammet, Karolinska Institutet.

Forskning, utbildning och utveckling (FoUU)

Läkarprogrammet

CAMM:s medarbetare har undervisat på Läkarprogrammet vid Karolinska Institutet, framför allt på kursen ”Hälsa i samhälle och miljö” på termin 11 i det 5,5-åriga läkarprogrammet. Inom denna kurs sker ett fortsatt samarbete med företagshälsovården. Medarbetare på CAMM har även deltagit i undervisningen på termin 1, 2 och 4 i det nya 6-åriga läkarprogrammet. Detta arbete innebär bland annat samarbete med primärvården för att integrera ett arbets- och miljömedicinskt perspektiv vid anamnestagning samt undervisning om hälsans bestämningsfaktorer inkluderande klimataspekter på termin 2. Medarbetare på CAMM arbetar för en utökad medverkan även på senare terminer inom det nya 6-åriga läkarprogrammet och är aktiva i planeringen av en ny kurs på termin 11 – Läkarrollen i vård och samhälle. Medarbetare har även intervjuat sökande till läkarprogrammet genom alternativt urval (PIL) och har varit handledare vid examensarbeten.

Magisterprogrammet Arbete och hälsa

Magisterprogrammet i arbete och hälsa startade 2011 och har tre inriktningar arbetsmiljöstrategi, ergonomi och företagssköterska. Arbete och hälsa är ett tvärvetenskapligt kunskapsområde där förebyggande av ohälsa och främjande av hälsa i arbetslivet står i centrum. Här ryms kunskap om arbetsvillkor och strategier för att bedöma risker, samt för att planera, implementera och utvärdera åtgärder i preventiva och arbetslivsrehabiliterande syften. Arbetsområden efter examen är till exempel inom företagshälsovård, i privat och offentlig verksamhet och inom myndigheter och organisationer med ansvar för arbetsmiljö- och hälsofrågor. Medarbetare vid CAMM har under 2023 varit kursansvariga och aktiva som lärare för kurser inom programmet. Verksamheten är finansierad genom ersättning från Karolinska Institutet och prioriteras av CAMM:s ledning för att stärka kompetensförsörjning och nätverk med företagshälsovården.

Forskningsoutput

CAMM har en stabil publikationsnivå, med ca 100 vetenskapliga artiklar i internationellt sakkunniggranskade tidskrifter. Flera seniora forskare inom reumatologi, astma och allergi fortsätter att publicera i högt rankade tidskrifter som

Nature, Cell, Annals of the reumathic diseases och The European respiratory journal. Inom miljöhälsa har vi flera publikationer i de ledande tidskrifterna environment international, Environmental health perspectives och Environmental research. På arbetsmiljösidan är vi väl representerade i de ledande tidskrifterna Scandinavian Journal of Work Environment and Health samt Occupational and Environmental Medicine.

År	P (total)	P (WoS)	At KI/SLL	C	Sum JIF	Avg JIF
2023	95	92	93	401	816.6	9
2022	102	102	101	961	769.6	7.7
2021	107	106	107	2408	998.5	9.6
2020	87	84	87	2340	749.4	8.8
2019	86	86	85	4097	744.3	8.7

BAMSE

Under 2023 slutfördes arbetet med BAMSE-rapporten ”Ett kvarts sekel med BAMSE-projektet – viktiga resultat och dess betydelse ur ett folkhälsoperspektiv”. Syftet med rapporten är att uppmärksamma några av de viktiga resultat som projektet har genererat samt dess betydelse för förebyggande insatser kring allergisjukdom. Resultat från rapporten har kommunicerats i flera olika sammanhang till exempel vid det arbets- och miljömedicinska vårmötet och i Lung- och allergiforum.

Under året har vi även avslutat BAMSE-projektets covid-19 uppföljning. Covid-19 uppföljningen har pågått sedan 2020 med syftet att undersöka riskfaktorer och långsiktiga hälsokonsekvenser av covid-19 hos unga vuxna. Uppföljningen som inkluderat drygt 2000 av deltagarna i studien har utförts i fyra delar med upprepade enkäter, blodprovstagning och en klinisk undersökning som administrerats utifrån BAMSE-sekretariatet. I december 2024 avslutades den fjärde och sista delen i uppföljningen med särskilt fokus på långvariga symtom och hälsoproblem efter covid-19, så kallad postcovid.

Under året har arbetet fortsatt med att upprätta en provdatabas med den stora mängd prover som samlats in i projektet över 30 års tid. Vi har även satt upp övergripande mål kopplade till rutiner, utveckling av metoder och kunskapsspridning som vi nu arbetar utifrån.

Externfinansierade projekt

Digitala patientmöten och vårdpersonalens arbetsmiljö

Sedan 2022 har CAMM drivit ett projekt om hur hälso- och sjukvårdspersonalens arbetsmiljö, trivsel och hälsa påverkas av ett digifysiskt arbetssätt, det vill säga när vård bedrivs genom en kombination av fysiska och digitala besök. Under 2023 skickades en webbenkät ut till personal inom tre stora vårdorganisationer. Enkäten nådde drygt 3500 anställda som arbetar inom verksamheter där digifysisk vård bedrivs. Vi har under året sammanställt resultaten i en skriftlig rapport samt genomfört kunskapsspridningsaktiviteter. Undersökningen visar att arbetssättet överlag uppskattas och att stora grupper uppfattar att hälsa och trivsel påverkas positivt. Samtidigt kan arbetssättet påverka arbetsmiljön på en rad olika sätt och för mindre grupper finns risk för minskad trivsel och försämrad hälsa. Under 2024 kommer vi att utveckla en guide om hur verksamheter som använder sig av ett digifysiskt arbetssätt kan bibehålla en god arbetsmiljö.

Grönstruktur och hälsa

Under året sammanställdes det fleråriga UPH-projektet "Sambanden mellan bostadsnära grönska och mental hälsa under och efter COVID-19 pandemin i Stockholms län".

Undersökning av arbetsmiljön inom metallåtervinning

Under 2023 har flera mätningar av metallexponering genomförts hos personal på återvinningsföretag i Stockholmsregionen. Arbetet görs inom det tvärvetenskapliga projektet GreenMetalWaste som handlar om arbetsmiljörisker som uppstår vid omställningen till ett hållbart samhälle med ökade krav på återvinning. Projektet är ett samarbete mellan fyra regioner och Karolinska Institutet.

I projektet besöks stora och mindre metallåtervinningsföretag där vi mäter personalens exponering för olika metaller och undersöker hälsoeffekter. Företagens riskhantering utvärderas och tillsammans med företagen ska lösningar tas framför att minska exponering och risker. Ytterligare mätningar planeras under 2024.

Stöd vid arbetsanpassning i samband med psykisk ohälsa

Arbetsanpassning ska användas som en förebyggande åtgärd för att undvika ohälsa och sjukfrånvaro och det finns idag flera verktyg som stöd för chefer och HR vid arbetsanpassning. I praktiken är det dock ofta svårt att få till arbetsanpassningar vid psykisk ohälsa som förebyggande åtgärd. Under 2022 startade vi projektet Prehab för att undersöka vad som är hindrande och främjande för att anpassa arbetet för att

undvika sjukskrivning till följd av psykisk ohälsa hos medarbetare. Under 2023 har arbetat fortsatt med datainsamling i form av intervjuer med chefer och personer som arbetar med chefsstöd, analys av datan och sammanställning av våra resultat i en rapport. Resultaten från studien visar att chefer ofta har höga, och ibland motstridiga, krav i sina roller vilket kan försvåra arbetet med arbetsanpassning. Förutsättningar i organisationen med ofta knapphändiga resurser för chefer, både i form av kunskap och tid, gör det svårt för chefer att ta tag i tidiga signaler på psykisk ohälsa hos medarbetare. Även svårigheter för medarbetare att aktivt medverka i sin rehabilitering och relationen mellan medarbetare och chef kan påverka hur och om arbetsanpassningar skapas. Under 2024 kommer resultaten presenteras i sin helhet i en rapport.

Tidig och aktiv identifiering av psykisk ohälsa och koppling till biopsykosociala faktorer och arbete

I primärvården har cirka var tredje patient någon form av psykisk ohälsa och psykiatriska diagnoser ligger bakom närmare hälften av de långvariga sjukskrivningarna. En betydande del av den psykiska ohälsan i befolkningen har koppling till arbetslivet.

CAMM har i dialog med representanter från Försäkringsmedicinska kunskapsteamet på Akademiskt primärvårdscentrum utvecklat ett fortbildningskoncept inom projektet ”Tidig och aktiv identifiering av psykisk ohälsa och koppling till biopsykosociala faktorer och arbete”. Syftet var att stärka omhändertagandet av patienter med psykisk ohälsa i primärvården genom att öka läkares och rehabkoordinatorers kunskap om vikten av ett biopsykosocialt förhållningssätt vid patientmöten. Detta för att underlätta kartläggningen av viktiga faktorer såsom kroppsliga besvär och patientens sociala- och arbetsrelaterade omständigheter.

Ett undervisningsmaterial har utvecklats och vid ett flertal tillfällen förelästs för läkare och rehabkoordinatorer i primärvården. Föreläsningarna har bland annat handlat om att inkludera frågor om arbetet i det patientcentrerade samtalet för att identifiera behov kopplade till arbetsmiljön och anpassningar av denna.

Undervisningsmaterialet har även lyft arbetsgivarens ansvar för arbetsmiljön. En kort skriftlig guide har tagits fram för att stötta läkare i primärvården när arbetet kan vara en bidragande orsak till patientens ohälsa.

Förhoppningen är att detta ska bidra till att rätt insatser sätts in i rätt tid vid rätt instans för att minska den psykiska ohälsan samt förebygga påverkan på arbetsförmåga och behov av sjukskrivning.

Försäkringsmedicinskt kunskapsteam

Under 2023 fortsatte utbildningarna enligt tidigare års modell med en heldags digital kurs i försäkringsmedicin för AT- och BT-läkare. Kursen gavs vid två tillfällen under våren och två tillfällen under hösten då tredje tillfället blev inställt på grund av sjukdom. Antalet deltagare varierade från 26 till 35.

Under 2023 hölls också webinarier för ST-läkare under en halvdag enligt tidigare modell. Under våren vid ett tillfälle med 9 deltagare och under hösten vid ett tillfälle med 7 deltagare. Den utbildningen som SKR erbjuder prioriteras av klinikerna då den krävs för att uppfylla kursmålet i målbeskrivningen för ST. Webbinariet för specialisläkare genomfördes vid ett tillfälle under våren med fyra deltagare och slogs under hösten samman med webinarier för ST-läkare.

Under 2023 har digitala nätverksträffar och fortbildning av rehabkoordinatorer fortsatt. I nätverket ingår ca 40 rehabkoordinatorer. Vid nätverksträffarna ligger deltagarantalet omkring 15. Under våren hölls fyra nätverksträffar och lika många under hösten. Kontakt med rehabkoordinatorer och läkare som hör av sig med frågor har skett löpande.

Under våren 2023 har fyra dialogmöten enligt olika modeller genomförts. Under hösten 2023 har ingen förfrågan om dialogmöte inkommit.

Medlemmar i det försäkringsmedicinska teamet har under 2023 bland annat också undervisat i försäkringsmedicin för läkarstudenter, deltagit i Expertgrupp Försäkringsmedicin, i olika intressegrupper samt samverkat löpande med HSF, KI och övriga kunskapsteam i försäkringsmedicin kring gemensamt planerade aktiviteter samt i utredningen om det centrumövergripande uppdraget.

Bilagor

Bilaga 1. Resultatredovisning 2023

Bilaga 2. Patientsäkerhetsberättelse 2023

Bilaga 1. Resultatredovisning 2023 Centrum för arbets och miljömedicin

Resultatenhet: RE913 CAMM

Resultaträkning Tkr	Utfall 2023	Budget 2023	Avvik AC-BU	Utfall 2022	Förändr 2023/2022 %
Patientavgifter	112	100	12	92	21,2 %
Såld hälso- och sjukvård					
Utskrivningsklara patienter					
Utomlänsintäkter	95	20	75	0	
Övrig såld hälso- och sjukvård					
FOUU-bidrag	8 897	7 750	1 147	7 381	20,5 %
Övriga intäkter	59 243	50 181	9 062	50 585	17,1 %
Verksamhetens intäkter	68 347	58 051	10 296	58 058	17,7 %
Personalkostnader inkl förändr sem-/löneskuld	-52 324	-44 194	-8 130	-39 583	32,2 %
Köpta primärtjänster	-3	0	-3	-14	-78,4 %
Verksamhetsanknutna tjänster	-1 444	-285	-1 159	-399	261,5 %
Läkemedel	-57	0	-57	-92	-38,0 %
Material och varor	-160	-140	-20	-142	13,0 %
Hyreskostnader	-8 292	-8 101	-191	-7 325	13,2 %
IT-kostnader	-1 616	-1 658	43	-1 728	-6,5 %
Inhyrd personal	0	0	0	-8	-100,0 %
Övriga kostnader	-4 876	-3 645	-1 231	-8 542	-42,9 %
Verksamhetens kostnader	-68 772	-58 023	-10 749	-57 833	18,9 %
Avskrivningar	-38	-28	-10	-65	-42,0 %
Finansnetto	0	0	0	-1	-86,1 %
Resultat	-463	0	-463	159	-390,9 %

Analyser orsaker till avvikelser utifrån det budgeterade ekonomiska resultatet

CAMM:s resultat landade på -463 tkr, ett underskott på 0,7% av omsättningen.

FOUU-bidragen är högre än budgeterat, detta beror på flyttade aktivitetsmedel från 22, ersättning för en klinisk forskartjänst samt högre GU-ersättning än budgeterat.

Övriga intäkter är betydligt högre än budgeterat, detta beror främst för dämpningseffekten av det högre PO-pålägget (5,2 Mkr i ersättning), högre personalfakturering samt intäkter för vårmötet CAMM anordnade 2023.

Den högre personalkostnaden förklaras till största delen av det ökade PO-pålägget. En liten del av den högre kostnaden beror också på personal som arbetet med UPH men ligger kvar på resultatenheten, detta förklarar också årets underskott.

Att verksamhetsanknutna tjänster är så pass hög beror på läkarkonsulttjänster (specialist från Karolinska sjukhuset).

Läkemedel, Material och varor, hyreskostnader samt IT-kostnader ligger väl i linje med budget.

Övriga kostnader är något högre än planerat, dessa merkostnader är främst kostnader kopplade till vårmötet och möts upp av en högre övrig intäkt.

CAMM:s resultat ligger till stor del i linje med budget (bortsett från de nya förutsättningarna med PO-pålägg som kom efter budgeten var lagd samt att en del personal som tillhörde UPH hamnat på RE913).

Vårdavtal/förfrågningsunderlag

Under 2023 togs ett nytt ett-årigt avtal fram med HSF för 2024 efter att mellan 2021-2023 haft ett treårigt som med tillfredsställande resultat redovisats årligen.

Bilaga 2. Patientsäkerhetsberättelse för Centrum för arbets-och miljömedicin 2023

Patientsäkerhetsberättelse för Centrum för arbets-och miljömedicin 2023

Datum 2024-01-24
Verksamhetschef Theo Bodin

Inledning

Mallen är ett stöd för att skriva patientsäkerhetsberättelsen och utgår från lagkrav och följer strukturen för den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet. I de fall lagkrav finns görs hänvisningar under respektive rubrik. Fullständiga lagtextbeskrivningar finns i dokumentet Korsreferenslista för lagkrav kopplat till mallen för patientsäkerhetsberättelse.

Mallen utgår även från metodiken för systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.

PSL 2010:659, SOSFS 2011:9 7 kap. 3 §

Enligt patientsäkerhetslagen ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar samt att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses.

Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år, finnas tillgänglig för den som vill ta del av den och den bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet.

Källa:

Socialstyrelsen ”Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvården 2020–2024”

Mallen är framtagen inom ramen för kunskapsstyrningsorganisationen, på uppdrag av den nationella samverkansgruppen (NSG) inom patientsäkerhet, 2021-09-23.

I syfte att förtydliga har mindre justeringar i inledning och bilaga genomförts, 2022-05-18.

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	5
Engagerad ledning och tydlig styrning	5
Övergripande mål och strategier	5
Organisation och ansvar.....	5
Samverkan för att förebygga vårdskador.....	5
Informationssäkerhet.....	5
Strålskydd	Fel! Bokmärket är inte definierat.
En god säkerhetskultur.....	6
Adekvat kunskap och kompetens	7
Patienten som medskapare	7
AGERA FÖR SÄKER VÅRD.....	9
Öka kunskap om inträffade vårdskador	9
Tillförlitliga och säkra system och processer	9
Säker vård här och nu.....	10
Riskhantering.....	10
Stärka analys, lärande och utveckling	11
Avvikelse	11
Klagomål och synpunkter	11
Öka riskmedvetenhet och beredskap	12
MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR	13

SAMMANFATTNING

Centrum för arbets- och miljömedicin (CAMM) arbetar för att minska arbets- och miljörelaterad ohälsa genom att identifiera och förebygga risker i arbets- och omgivningsmiljö. På CAMM finns tre mottagningar som samtliga primärt jobbar med utredningar, preventiv implementering och utredning. En arbets- och miljömedicinsk mottagning (AMM) som utreder huruvida besvär som människor har kan ha uppstått genom arbetsexponeringar. En mottagning för arbets- och miljörelaterade hudsjukdomar som genom bland annat epikutantestningar utreder vilka ämnen som kan ha orsakat hudbesvär, (eksem) hos patienter. En allergikonsulentmottagning (AK) som besöker skolor, förskolor och ibland boendemiljöer för information och utbildning till personal och föräldrar för att skapa allergisäkra miljöer. Mottagningsverksamheten sker på kontorstid och vi bedriver ingen inläggande vård.

Även om CAMMs mottagningsverksamhet skiljer sig från andra mer reguljära vårdverksamheter finns patientsäkerhetsfrågor att beakta. Detta handlar t.ex. om att hålla väntetider och utredningstider korta, att upprätthålla sekretess, och inhämta information från patienternas upplevelse av vården.

HSE-index är tillfredställande och har förbättrats något jämfört med året innan. Att bibehålla och göra förbättringar där det går är en övergripande målsättning. En annan att personalen ges relevanta utbildningar. Ytterligare mål är att upprätthålla en god säkerhetskultur genom att tex uppdatera och sprida kunskap om befintliga rutiner till befintlig personal och vid nyanställningar.

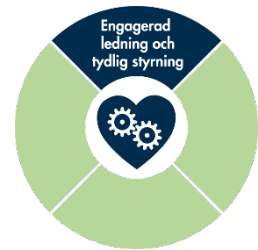
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Nedan beskrivs mål och strategier, organisation och struktur för arbetet med att minska antalet vårdskador.

För att kunna nå den nationella visionen ”God och säker vård – överallt och alltid” och det nationella målet ”ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada”, har fyra grundläggande förutsättningar identifierats i den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

Engagerad ledning och tydlig styrning

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården på alla nivåer.

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1-3 §

- Vidmakthålla högt HSE-index
- [Rapportera in risker, tillbud och negativa händelser i Händelsevis](#)
- Utbildning till all personal i patientsäkerhet
- God patientsäkerhetskultur

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

- Verksamhetschefen är ytterst ansvarig för den medicinska verksamheten med två medicinskt ledningsansvariga läkare på mottagningsdelen, en på Hudallergimottagningen och en på den Arbets- och miljömedicinska mottagningen. För allergikonsulentverksamheten ansvarar en specialistutbildad sjuksköterska
- Synpunkter och klagomål bemöts i möjligaste mån direkt av berörd personal. Vid behov hanteras klagomål av verksamhetschef.
- Verksamhetschef är ansvarig för att informera patienten om en vårdskada har inträffat.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3

- Skriftlig rutin för remisshantering finns. Omfattande genomgång och effektivisering har gjorts på Hudallergimottagningen med syfte att förkorta och effektivisera utredningarna och förkorta väntetiderna.
- Skriftlig rutin för hantering av inkomna provsvar finns vid ledigheter.
- Vi sammanställer årligen statistik över antalet nybesök och återbesök, vilka instanser som har remitterat patienterna, vilken typ av exponering utredningarna handlat om, vilka yrkeskategorier som deltagit i utredningen, samt vänte- och utredningstider. Allergikonsulentverksamheten sammanställer också statistik på patientens ålder, kön samt vilka allergidiagnoser som remitterats. Vi får också statistik på kommunnivå, antal inkommande remisser utifrån barnets bostadsadress.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

- Samtlig personal har genomgått utbildningen DISA (digital informationssäkerhetsutbildning), och Hudallergimottagningens personal har även utbildats i GDPR.

- Regelbundna SALA-logganalysers görs månatligen.

En god säkerhetskultur

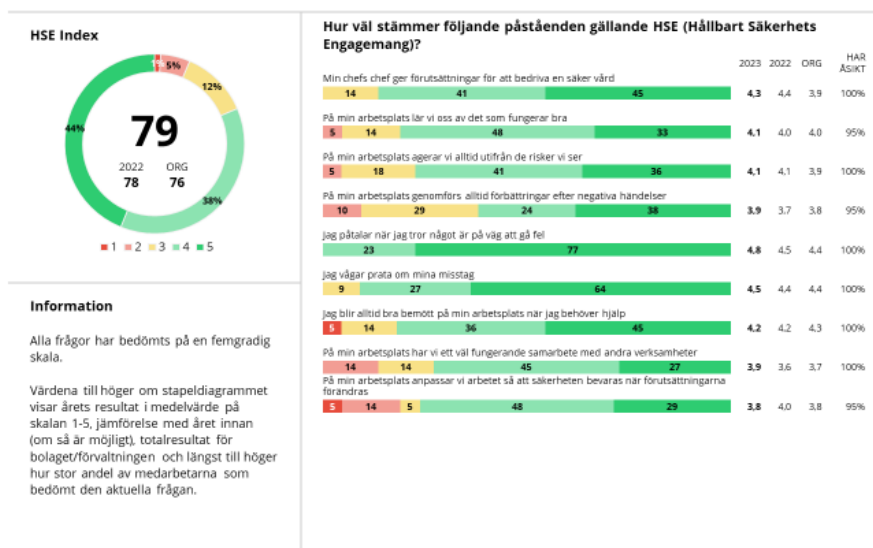
En grundläggande förutsättning för en säker vård är en god säkerhetskultur.

Organisationen ger då förutsättningar för en kultur som främjar säkerhet.

- Regelbunden genomgång och uppdatering av rutiner och veckovisa ronder med tid för reflektion och möjlighet att lyfta risker, tillbud och negativa händelser.
- Den arbetsmedicinska enheten har en stående punkt på APT för diskussion och reflektion kring patientsäkerhet.
- Införande av riskrund med avseende på patientsäkerhet planeras.
- Regelbunden hygienrund och avstämningar med Vårdhygien vid behov.
- Diskussioner förs också med behandlande remittent i aktuella fallför att säkerställa uppdraget och säkerheten kring patienten.
- Dokument (aktuella behandlingsscheman, egenvårdsplanet etc) kring patientens vård och behandling uppdateras och aktualiseras för att säkerställa en trygg och säker miljö i hemmet och i förskola/skola för de remitterande barnen med allergisjukdom

HSE – Resultat

-
- HSE-index är generellt högre eller i nivå med SLSOs siffror. Jämfört med CAMM:s siffror från 2022 är det förbättringar inom fem områden, samma inom två och små försämringar inom tre områden. Det totala HSE-indexet är dock högre 2023 för jämfört både med 2022 och med SLSO.
- Resultat från HSE kommer att diskuteras på APT

Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete.

- Samtliga medarbetare ombeds gå obligatoriska kurser :GDPR, Brandskydd samt övriga regionsgemensamma kurser: Att undanröja hinder, DISA, Etnicitet, normer och möten i vardagen, HBTQ och grundläggande hållbarhetsutbildning.
- MLA på Hudallergimottagningen har genomgått utbildning i patientsäkerhet samt enhetschef för AMD har genomgått BAS-kurs.
- AMM deltar aktivt i den nationella kvalitetsgruppen för arbets- och miljömedicin för att säkra kvaliteten i patientutredningarna.
- AMD deltar aktivt i SSAMD och SKDG för att säkra kvaliteten på patientutredningarna.
- Digitala nationella falldiskussioner sker 4 gånger per år arrangerat av SSAMD.
- Samtlig ny personal på Hudallergimottagningen inblandad i epikutantestning har genomgått DUO-kursen för att säkerställa kvaliteten på epikutantestning och avläsning.
- Medarbetare ansvariga för Take Care har under året genomgått utbildningar i LSA och Alltid öppet.
- Schemaläggning sker så att ansvarig specialistkompetent läkare finns på plats när mottagningen är öppen.
- Allergikonsulenterna medverkar som team i de stora sjukhusens allergimottagningar med möten varannan vecka/varje månad där specifika och svåra patientfall diskuteras för remittering till Allergikonsulentmottagningen. Dessa möten utgör en kompetenshöjning och diskussioner hur trygghet och säkerhet kan upprätthållas i förskola/skola samt i hemmen för dessa patienter.
- Personal på Allergikonsulentmottagningen deltar i fortbildningar både inom KI/regionen om allergisjukdomar för att hålla sig uppdaterad om nya vård och behandlingsrutiner.
- Allergikonsulenterna på Allergikonsulentmottagningen använder sig av Elevhälsportalen (www.elevhalsoportalen.se) i sitt arbete, som är ett evidensbaserat verktyg som vänder sig till personal i förskola/skola att arbeta med hälsa, där allergiområdets alla insatser finns. Detta verktyg är också sedan användbart i förskolan/skolans fortsatta allergiförebyggande arbete för att säkerställa en trygg och säker miljö för patienter med allergisjukdom.
- Interna obligatoriska utbildningar i kunskapsspridning och implementering har genomförts på hela CAMM (CAMM mot samma mål). Samtliga enheter har arbetat med att förbättra strukturen på arbetet inom dessa områden.

Patienten som medskapare

En grundläggande förutsättning för en säker vård är patientens och de närståendes delaktighet. Vården blir säkrare om patienten är välinformerad, deltar aktivt i sin vård och ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten. Att patienten bemöts med respekt skapar tillit och förtroende.

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

- Brevlåda finns på mottagningen för att ge möjlighet till anhöriga och patienter att lämna åsikter.

- En patientenkät genomförs vart fjärde år för att mäta bland annat patientnöjdhet, mottagande, information, och i vilken mån utredningarna vid CAMM leder till konkreta åtgärder på arbetsplatserna. Den senaste enkäten rapporterades under 2020. Nästa patientenkät genomförs nu under 2024.
- Patientnöjdheten i 2020 års enkät var hög med 75 procent av patienterna som var nöjda eller mycket nöjda med utredningen på AMM-mottagningen respektive 91 procent på Hud-mottagningen. Så mycket som 95 respektive 97 procent av patienterna på AMM-mottagningen och Hud-mottagningen tyckte att de fick komma till mottagningen inom rimlig tid. För en mindre del av patienterna genomfördes arbetsplatsbesök eller hembesök. Av de åtgärder som föreslagits hade 61 procent genomförts helt och 17 procent delvis genomförts för patienterna på AMM-mottagningen. Motsvarande för patienterna på Hud-mottagningen var 59 procent helt och 30 procent delvis genomfört. På frågan om patienternas besvär förändrats efter åtgärderna så svarade 40 procent av AMM-patienterna och 83 procent av Hud-patienterna att de blivit bättre.
- Allergikonsulentmottagningen genomförde en patientnöjdhet enkät, samt enkät till personal i förskola/skola och till remittenterna 2018 innan mottagningen blev permanent. Denna visade mycket goda resultat. Nu i januari 2024 har en ny enkät gällande patientnöjdhet samt till remittenter skickats ut.
- Vårdnadshavare till remitterande patienter kontaktas alltid innan allergikonsulentbesök i förskola/skola/hembesök, här diskuteras vilka behov barnet har i relation till sjukdom, vårdnadshavares önskemål etc. Vårdnadshavare och ibland också patient deltar alltid vid besöken i förskola/skola. Vid besöken delger vårdnadshavaren personalen barnets behov och medverkar i de insatser som planeras för barnet inom verksamheten.

I det här avsnittet redovisas de fem fokusområdena som följer strukturen för den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet.

Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §

Genom identifiering, utredning samt mätning av skador och vårdskador ökar kunskapen om vad som drabbar patienterna när resultatet av vården inte blivit det som avsetts. Kunskap om bakomliggande orsaker och konsekvenser för patienterna ger underlag för utformning av åtgärder och prioritering av insatser.

Har vården varit säker

- Det har inte rapporterats händelser angående vårdskador i Händelsevis under 2023. Mottagningsverksamheten är utredande till allra största del, vilket innebär låg risk för vårdskador, trots detta bedrivs kontinuerligt arbete för förbättringar och förebyggande av vårdskador.
- I AK mottagningens uppdrag ingår att implementera rutiner och förebyggande åtgärder i förskola/skola/hembesök så inte incidenter sker. En remiss till AK mottagningen kan också inkludera att säkerställa miljön när en incident har skett i förskola/skola/hem och därmed säkerställa miljön så detta inte sker igen.

Tillförlitliga och säkra system och processer

Genom att inkludera systematiskt patientsäkerhetsarbete som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen kan både de reaktiva och proaktiva perspektiven på patientsäkerhet bejakas. Genom att minska oönskade variationer stärks patientsäkerheten.

Hur tillförlitliga är arbetsprocesser och system

- För att definiera rutiner och säkra kvaliteten i patientarbetet finns rutiner för mottagningsarbetet dokumenterade i webbaserad metodbok. Verksamheten följer gällande hygienregler. rutindokumentet innehåller bland annat riktlinjer för journalskrivning, handlägningsstöd för utredningar, exponeringsutredningar och sambandsbedömningar.
- Take Care med regelbunden kontroll av inloggnings, läkemedelshandtering samt rutiner vid skyddade personuppgifter.
- Ett årshjul har upprättats på Hudallergimottagningen för att säkerställa att rutiner och patientinformation ses över två gånger per år och revideras vid behov.
- Hygienrund görs två gånger per år och avstämning med vårdhygien vid behov.
- Vårdgivarguidens uppdateringar följs för att säkerställa att rutinerna är uppdaterade.
- Vi arbetar med en tydlig ansvarsfördelning mellan MLA, LSA och enhetschef samt övriga personalkategorier.
- Genom regelbundna möten varannan vecka diskuteras rutiner och patientinformation regelbundet. Elevhälsoportalen är också ett stöd för Allergikonstulenterna och även för fortsatt allergiförebyggande arbete inom förskola/skola. Diskussioner sker också med behandlande läkare.

Säker vård här och nu

Hälso- och sjukvården präglas av ständiga interaktioner mellan människor, teknik och organisation. Förutsättningarna för säkerhet förändras snabbt och det är viktigt att agera på störningar i närtid.

Är vården säker idag

- Hudallergimottagningen har under en längre period haft låg bemanning av specialitläkare, vilket kan leda till potentiell fördröjning i utredningar och därmed sämre vård. Problemet hanteras med planerad rekrytering av vikarierande specialitläkare.
- Leveransproblem av enstaka testsubstanser för epikutantester förekommer och kan leda till ofullständiga utredningar.
- Läkemedelsbrist för vissa lokalbehandlingar kan ge försämrade behandlingsresultat.
- Hudallergimottagningen arbetar med att stötta andra vårdgivare inom området kontaktallergi (epikutantestning) och handeksem för att patienterna ska få rätt vård tidigare i vårdkedjan och att rätt patienter remitteras till Hudallergimottagningen. Detta sker via föreläsningar och konsultationer.
- Allergikonsulent -mottagningen hade under första delen av 2023 låg bemanning och därmed långa väntetider. Vi ökade tillfälligt resurserna och minskade med detta tiden till besök. Väntetiden är idag cirka tre månader. Inkommande remisser bedöms kontinuerlig och några remisser prioriteras och patienten får en betydligt snabbare tid. AK mottagningen har också numera årliga samverkansmöten med remitterter kring utveckling av samarbete, diskussion kring förbättringar med mera. Dialoger förs och seminarier anordnas också med förskole- skolpersonal samt elevhälsans personal för diskussioner kring samverkan.

Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4

Vårdgivare ska fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet. För varje sådan händelse ska vårdgivare uppskatta sannolikheten för att händelsen inträffar, och bedöma vilka negativa konsekvenser som skulle kunna bli följden av händelsen.

- Mottagningsverksamheten är utredande till allra största del, vilket innebär låg risk för vårdskador, trots detta bedrivs kontinuerligt arbete för förbättringar och förebyggande av vårdskador.
- Regelbunden genomgång och uppdatering av rutiner och veckovisa ronder med tid för reflektion och möjlighet att lyfta risker, tillbud och negativa händelser.
- Införande av riskrond med avseende på patientsäkerhet planeras.
- Regelbunden hygienrond och avstämningar med vårdhygien vid behov.
- AK mottagningen innebär liten risk för vårdskada då arbetet främst består av kunskapsspridning, implementering för att säkerställa ett gott och säkert omhändertagande i relation till allergisjukdom i förskola/skola/hem. I uppdraget ingår att förebygga incidenter i förskola/skola/hem eller att säkerställa rutiner om incidenter skett.

Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av det fortlöpande arbetet inom hälso- och sjukvården. När resultaten används för att förstå vad som bidrar till säkerhet, hållbarhet, önskvärd flexibilitet och goda resultat, kan verksamheten utvecklas så att kvaliteten och säkerheten ökar och risken för vårdskador minskar.

I vilken mån förbättras system och arbetssätt utifrån tillgänglig information

- Vi sammanställer årligen statistik över antalet nybesök och återbesök, vilka instanser som har remitterat patienterna, vilken typ av exponering utredningarna handlat om, vilka yrkeskategorier som deltagit i utredningen, samt vänte- och utredningstider. Allergikonsulentverksamheten sammanställer statistik på patientens ålder, kön samt vilka allergidiagnoser som remitterats. Vi får också statistik på kommunnivå, antal inkommande remisser utifrån barnets bostadsadress. Utifrån dessa sammanställningar kartläggs hur våra preventiva och informationsinsatser ska riktas.

Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

- Samtlig personal har fått information om rapportering i Händelsevis och uppmuntras att lyfta risker, tillbud och negativa händelser.
- Noggranna regelbundna genomgångar och uppdatering av rutiner sker för att minska risken för vårdskador.

Antal rapport	Risk	Tillbud	Negativ händelse	Totalt	Källa
20230101-20231231				0	HändelseVis

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

- Klagomål och synpunkter tas emot i brevlåda, via brev, via telefon eller vid personligt möte på mottagningen.
- Endast ett skriftligt klagomål har inkommit gällande svårigheter att hitta till mottagningen och detta innebar en i kallelsebrevet.
- Mottagningsningarna har inte mottagit klagomål i patientnämnden eller IVO under året.
- Ärenden som inkommer via Händelsevis utreds internt av enhetschef/verksamhetschef.

Öka riskmedvetenhet och beredskap

Alla delar av vården behöver planera för en hälso- och sjukvård som flexibelt kan anpassas till kortsiktigt eller långsiktigt förändrade förhållanden med bibehållen funktionalitet, även under oväntade förhållanden. I patientsäkerhetssammanhang beskrivs detta som resiliens.

Kommer ni att arbeta patientsäkert i framtiden

- Regelbunden träning i HLR av mottagningspersonal.
- Tydlig struktur vid introduktion av nyanställd personal.
- Genomgång av årshjul för att säkerställa att kontinuerlig utbildning sker.
- Enheten strävar efter att förbättra kvaliteten på patientsäkerhetsarbetet med fokus på de områden som är mest relevanta för verksamheten.
- Införande av riskrund med fokus på patientsäkerhet
- Regelbundna uppföljningar med enkäter gällande patientnöjdhet
- Fortsatt diskussion om patientsäkerhet på APT och ronder.

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

Förbättringsarbete och prioriteringar görs under 2024 inom följande fokusområden:

- Säkerställa att samtlig befintlig personal samt nyanställd personal går Lärorgsutbildning i rapportering i Händelsevis (fokusområde 2-4)
- Införande av riskrond med fokus på patientsäkerhet (fokusområde 1-5)
- Att AK mottagningen gör regelbundna uppföljningar av besökta verksamheter för att säkerställa en fortsatt säker miljö för det aktuella patientfallet som behandlas (fokusområde 3-5)

Fokusområde 1 – Öka kunskap om inträffade vårdskador

Fokusområde 2 – Tillförlitliga och säkra system och processer

Fokusområde 3 – Säker vård här och nu

Fokusområde 4 – Stärka analys, lärande och utveckling

Fokusområde 5 – Öka riskmedvetenhet och beredskap